

BESLUT

2013-12-20

Dnr: 13/02085

SAKEN

Nordnytt, SVT1, 2013-09-17, kl. 19.15 och 21.45, inslag om Gruvtolvan; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen handlade om en pågående maktkamp inom fackföreningen Gruvtolvan i Kiruna. Inslagen var likalydande förutom att de två avslutande meningarna saknades i sändningen kl. 21.45.

I påannonseringen till inslaget kl. 19.15 sa nyhetspresentatören följande.

[...] Knegarkampanjen försöker ta över makten i fackföreningen Gruvtolvan i Kiruna via krav på nytt årsmöte. Och det enligt fackordförande A som varit med om att driva igenom beslutet att styrelsen ska bojkotta media under fem veckor.

Reportern sa därefter:

Splittringen inom den klassiska fackföreningen Gruvtolvan i Kiruna är nu närmast total. Och det politiska partiet Knegarkampanjens frontmän B och C har nyckelroll i kampen om makten. Två gruvgrupper har upplöst sig själva och krävt ett extra årsmöte för att välja en ny styrelse och avsätta fackbasen A och 300 medlemmar har redan skrivit på en namninsamling om kraven.

Gruvtolvans ordförande medverkade och sa följande.

Man vill ju utmåla mig att jag står på företagets sida när jag står och säger att "visst kan det vara frostigt mellan LK och facket" men som jag har sagt tidigare vi har aldrig haft tre ordföringar och jag vet inte, det är väl någon strategisk tanke de har, grabbarna här från Knegarkampanjen att jag ska ha ett misstroende. Det är jag som har fixat fram så att vi har på heltid alla ordföringarna. Det har vi aldrig haft. Alltså, det är lite

konspiratoriskt, alltså. Nu vill man väl ta över på något sätt.

Reportern sa därefter:

Gruvtolvans styrelse har röstat om att uppmana medlemmarna att skriva på namninsamlingen om nyval eller inte. Det blev 5-5 och ordförande A:s utslagsröst avgjorde och då blev det nej. Och i ett mejl till medlemmarna skriver han att "många känner sig pressade och tvingade att skriva på namninsamlingen för att inte bli utpekade som A-anhängare".

C medverkade och sa följande.

Vi har beslut i Gruvtolvans styrelse om att vi inte ska kommentera till media så att tyvärr så kan jag inte göra det.

Inslaget avslutades med att reportern sa:

Så total tystnad råder från Gruvtolvans sida fram till medlemsmötet den 17 oktober. Alltså i nästan fem veckor. En omfattande mörkläggning för att reda ut interna problem.

ANMÄLAN

Inslagen är anmälda av Knegarkampanjens talesperson som anser att inslagen på närmare anförda grunder strider mot kravet på opartiskhet och saklighet. Hon anför sammanfattningsvis följande.

- Påståendet om att ett politiskt parti, Knegarkampanjen, försöker ta över makten i Gruvtolvan i Kiruna via krav på nytt årsmöte får inte bemötas i inslagen.
- Gruvtolvans sekreterare C, tillika medlem i Knegarkampanjen, intervjuas i inslagen men fick inte några frågor om vad Knegarkampanjen har för inställning till den pågående konflikten i Gruvtolvan och inte heller bemöta påståendet från A.
- *Nordnytt* har inte granskat vilka andra politiska organisationer som klubbstyrelseledamöterna i Gruvtolvan tillhör och vilken inställning de har till den pågående konflikten, begäran om nytt årsmöte och namninsamlingen.
- Anmälaren erbjöds att yttra sig dagen efter att inslagen hade sänts men avböjde eftersom det inte skulle avhjälpa budskapet från *Nordnytt* om att Knegarkampanjen har en särskild politisk dagordning för konflikten i Gruvtolvan. Risker var överhängande att ett inslag skulle vridas eller tolkas som en bekräftelse av påståendet som *Nordnytt* gjort.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

Av påannonsen framgick att det inte var *Nordnytt* utan Gruvtolvans fackordförande A som ansåg att medlemmar från Knegarkampanjen försöker ta över makten i Gruvtolvan. *Nordnytt* pratade med C, som både är engagerad i Knegarkampanjen och sitter i styrelsen i Gruvtolvan, samt är en av initiativtagarna bakom namninsamlingen för ett nytt årsmöte. Han avböjde att kommentera och hänvisade till ett styrelsebeslut från Gruvtolvans styrelse om att ingen skulle uttala sig för media innan den 17 oktober då det ska vara ett medlemsmöte. *Nordnytt*s reporter hann bara inleda samtalet och föra fram sitt önskemål om en kommentar och intervju innan han fick beskedet. *Nordnytt* sökte även en av de andra nyckelpersonerna i den interna debatten, B, som tillsammans med C startade namninsamlingen. Redaktionen lämnade meddelanden och sökte B flera gånger, men han hörde aldrig av sig.

Anmälaren, som är politiskt aktiv inom Knegarkampanjen, är inte medlem i Gruvtolvan. Redaktionen bad därför inte henne om en kommentar eftersom frågan gällde ordförandeskapet och ett eventuellt nytt årsmöte inom Gruvtolvan som hon inte tillhör. På kvällen den 17 september klockan 23.21 skickade anmälaren ett mejl till redaktionen. Mejlet upptäcktes på morgonen den 18 september. Redaktören kontaktade anmälaren och hade ett långt resonemang om inslaget med henne. Anmäla ren tillfrågades om hon ansåg att det fanns sakfel i inslaget. Redaktionen erbjöd en rättelse om någon uppgift var felaktig. Hon erbjöds också att få kommentera inslaget och bemöta uppgifterna i sändningarna på kvällen den 18 september. Hon bad att få återkomma senare under dagen efter att först ha konsulterat övriga i Knegarkampanjen. Anmäla ren ringde tillbaka vid 17-tiden och meddelade att hon inte ville ställa upp i *Nordnytt* med hänvisning till att hon inte litar på journalister. Även vid det samtalet fick hon frågan om det fanns något fel i inslaget som hon ansåg borde rättas. Något som inte framgick av samtalet.

ANMÄLARENS KOMMENTAR

Med anledning av SVT:s yttrande anför anmäla ren bland annat följande.

Knegarkampanjen har inte en politisk agenda för Gruvtolvan och dess interna konflikter men givetvis en uppfattning i frågor som rör arbetarrörelsens organisationer i sin allmänhet eftersom Knegarkampanjen tillhör arbetarrörelsen. Eftersom reportern inte förstod dessa distinktioner, förnekade att han borde ha frågat C om vad Knegarkampanjen tyckte om A:s uttalande och menade att redaktionens intresse enbart var att bevaka Gruvtolvan-konflikten och inte olika partiers uppfattningar i fackliga frågor - trots att de sänt ut A:s påstående om partipolitiska agendor - fann anmäla ren det meningslöst att låta sig intervjuas

eftersom hon inte hade makt över redaktionens vinkel och klippning.

Anmälaren har aldrig uttalat att hon inte litar på journalister utan att det vid det givna tillfället inte fanns tillräckligt förtroende för *Nordnytt* för att hon skulle låta sig intervjuas.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska bedriva programverksamheten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (5 § i sändningstillståndet).

Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckt yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Enligt granskningsnämnden innehöll inslaget kritik mot Knegarkampanjen som var av sådant slag att den borde fått bemötas. Av SVT:s yttrande framgår att redaktionen dagen efter inslagen sändes erbjudit Knegarkampanjen en möjlighet till en kommentar men att detta avböjts. SVT får anses ha gjort vad som rimligen kan krävas för att ge Knegarkampanjen tillfälle att bemöta den kritik som riktades mot partiet. Inslagen strider därför inte mot kravet på opartiskhet. Nämnden anser inte heller att inslagens utformning eller innehåll i övrigt strider mot kraven på opartiskhet och saklighet i SVT:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Leif Hedman, Martin Holmgren och Pia Kronqvist efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Rasmus Gedda